

Notat

Modtager(e) > Folketingets Europaudvalg

Samlenotat: Konkurrenceevnerådsmøde den 28. september 2018 (forskningsdelen)

FORSKNING

1. Horisont Europa-pakken: Rammeprogrammet for forskning og innovation 2021-2027 (1. læsning)

- a) Rammeprogrammet og dets regler for deltagelse og deling
- b) Særprogrammet for implementering af Horisont Europa

- Fremskridtsrapport
- Udveksling af synspunkter

KOM (2018) 435
KOM (2018) 436

2. Strategisk planlægning i relation til Horisont Europa rammeprogrammet for forskning og innovation 2021-2027

- Udveksling af synspunkter

KOM (2018) 435
KOM (2018) 436

13. september 2018

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Jura og Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
ufm@ufm.dk
www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Sagsbehandler
Mette Mørk Andersen
Tel. 72 31 95 11
mean@ufm.dk

Ref.-nr.
18/045839-01

1. Horisont Europa-pakken: Rammeprogrammet for forskning og innovation 2021-2027 (1. læsning)

- a) **Rammeprogrammet og dets regler for deltagelse og deling**
- b) **Særprogrammet for implementering af Horisont Europa**

Nyt notat.

1. Resumé

Formandskabet forventes på konkurrenceevnerådsmødet den 28. september at fremlægge sin fremskridtsrapport om de igangværende forhandlinger om Horisont Europa med henblik på en policy-drøftelse herom.

På nuværende tidspunkt er formandskabets fremskridtsrapport ikke fremlagt, og den første gennemgang af hovedforordningen for Horisont Europa og det underliggende særprogram for forskning og innovation er stadig i gang. Formandskabets fremskridtsrapport forventes at nævne de elementer, der har været mest i fokus under den første gennemgang af Europa-Kommissionens forslag. Det er ikke forventningen, at formandskabet vil præsentere et kompromisforslag på rådsmødet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Europa-Kommissionen fremsatte den 7. juni 2018 sit forslag til en forordning for et kommende rammeprogram for forskning og innovation for perioden 2021-2027 KOM (2018) 435, herunder en afgørelse om et særprogram KOM (2018) 436. Forslaget følger Kommissionens forslag til en kommende flerårig finansiel ramme (MFF), som fremlagt den 2. maj 2018.

Ministerrådet er i gang med sin første gennemgang af forslaget til hovedforordning og afgørelse om særprogrammet for forskning og innovation. Gennemgangen er præget af opklarende spørgsmål fra medlemsstaterne til Europa-Kommissionen og foreløbige holdninger til dele af forslaget. Samlenotatet baserer sig på forventningerne til formandskabets fremskridtsrapport på baggrund af den første gennemgang.

3. Formål og indhold

Formålet med formandskabets fremskridtsrapport er at pege på de elementer, der har været flest bemærkninger og spørgsmål til under den endnu igangværende første gennemgang af Kommissionens programforslag. En fremskridtsrapport er sædvanligvis en nøgtern gennemgang af væsentlige dele under forhandlinger. Formandskabets fremskridtsrapport for hovedforordningen for Horisont Europa og det underliggende særprogram for forskning og innovation forventes ikke at være omfattende, da forhandlingerne i Rådet ikke er fremskredne.

Forslaget til et nyt rammeprogram opstiller prioriteter og deltagelsesregler for forskning og innovation for perioden 2021-2027. Overordnet består programmet af tre søjler. Den første søjle har fokus på grundforskning, forskermobilitet og forskningsinfrastruktur, herunder kendte aktiviteter som Det Europæiske Forskningsråd og Marie Skłodowska-Curie Aktiviteter. Den anden søjle har fokus på strategisk forskning inden for de store globale udfordringer, herunder Sundhed, Inklusive og sikre samfund, Det digitale område og industri, Klima, energi og transport/mobilitet samt Fødevarer og naturressourcer. Den tredje søjle fokuserer på innovation, særligt disruptiv og banebrydende innovation.

Formandskabets fremskridtsrapport vil muligvis pege på temaer, som med fordel kunne være genstand for en drøftelse på ministerniveau. Disse temaer kunne være spørgsmålet om geografiske kriterier og excellence-princippet, forslaget til

Det Europæiske Innovationsråd, missioner eller oprettelse af nye ”temaklynger” inden for den strategiske forskning. Fremskridtsrapporten vil give en indikation af fokus i de fortsatte forhandlinger under det østrigske formandskab.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget til rammeprogrammet.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at Unionen har behov for at investere i forskning og innovation for at opnå stordriftsfordele samt øget rækkevidde og effekt. EU-finansierede forsknings- og innovationsaktiviteter frembringer som nævnt i forslaget påviselig merværdi sammenlignet med national og regional støtte. Rammeprogrammets aktiviteter skaber en kritisk masse til at imødegå globale udfordringer, styrker Unionens videnskabelige topkvalitet gennem konkurrenceudsatte midler, skaber tværfaglige netværk på tværs af grænser, øger Unionens konkurrenceevne og skaber nye markedsmuligheder.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at forslaget om rammeprogrammet er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Formanskabets fremskridtsrapport har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

Europa-Kommissionen forslag til et kommende rammeprogram for forskning og innovation for perioden 2021-2027 vurderes at have følgende konsekvenser:

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes at have erhvervsøkonomiske, samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Hvad angår de erhvervsøkonomiske konsekvenser vurderer Kommissionen, at forslaget vil bidrage til at fremme en øget konkurrenceevne. Forslaget retter sig bl.a. mod SMV'er og deres bidrag til forskning og innovation. Ligeledes vurderer Kommissionen, baseret på midtvejsevalueringen af Horisont 2020, at rammeprogrammet har gavnlig virkning på vækst, handel og investeringsstrømme samt på kvalitetsjob og international mobilitet for forskere.

Hvad angår de samfundsøkonomiske konsekvenser vurderer Kommissionen, at videreførelsen af rammeprogrammet for forskning og innovation højner kvalitet og effekt af forskning og innovation, støtter tværnational mobilitet og tiltrækker de største talenter. Ligeledes anfører Kommissionen, at programmet kan bidrage til at mobilisere yderligere offentlige og private investeringer i forskning og innovation. Kommissionen anslår bl.a., at rammeprogrammet medfører en direkte gevinst på op til 100.000 arbejdspladser inden for forskning og innovation i perioden 2021-2027.

Hvad angår de statsfinansielle konsekvenser foreslår Kommissionen, at finansieringsrammen for gennemførelsen af programmet for perioden 2021-2027 fastlægges til 83,5 mia. EUR (2018 priser).

Den vejledende for fordelingen af budgettet i løbende priser anføres som:

- (a) Søjlen "Åben videnskab": 25,8 mia. EUR
- (b) Søjlen "Globale udfordringer og industriel konkurrenceevne": 52,7 mia. EUR
- (c) Søjlen "Åben innovation": 13,5 mia. EUR
- (d) "Styrkelse af det europæiske forskningsrum": 2,1 mia. EUR

Forudsat en dansk finansieringsandel på 2 pct. vil det danske bidrag til Horisont Europa udgøre ca. 1,882 mia. EUR eller ca. 269 mio. EUR årligt i perioden, svarende til ca. 2 mia. kr. årligt (såfremt budgetforslaget fastholdes).

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

8. Høring

Udkast til samlenotat om punktet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 10. september 2018 med høringsfrist den 12. september 2018. Der blev ikke modtaget bemærkninger.

I øvrigt henvises til grund- og nærhedsnotat oversendt den 4. juli 2018 for eksterne høringssvar vedrørende Europa-kommissionens forslag til det kommende rammeprogram.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabets fremskridtsrapport er endnu ikke fremlagt, men som udgangspunkt forventes der generel opbakning til formandskabets opsummering af forhandlingerne, der udgør fremskridtsrapporten.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen forventer at kunne byde formandskabets fremskridtsrapport velkommen.

Regeringen byder overordnet forslaget til Horisont Europa velkommen, herunder at der bygges videre på det eksisterende programs søjlestruktur og deltagelsesregler.

Det er en helt central prioritet for regeringen, at excellence-princippet fastholdes – dvs. at midlerne tildeles de bedste projektforslag.

Regeringen vil arbejde for et større fokus på grundforskning og forskermobilitet, herunder særligt Det Europæiske Forskningsråd og Marie Skłodowska-Curie Aktiviteter i søjle I. Regeringen støtter generelt de nye instrumenter i søjle III, der introduceres for at fremme innovation. Europa skal blive bedre til at omsætte fremragende forskning til innovative løsninger, der skaber nye markeder og vækst. Regeringen vil lægge vægt på, at innovationsinstrumenter er simple, fleksible og let tilgængelige for mindre aktører, herunder SMV'er. Det er vigtigt for regeringen, at der ikke sker en budgetforskydning til fordel for innovation (søjle III) på bekostning af grund- og strategisk forskning i søjle I og søjle II.

Regeringen forholder sig positivt til de foreslåede klynger inden for den udfordringsrevne forskning, om end prioritering inden for de individuelle klynger og overlappende aktiviteter bør finjusteres. Regeringen forholder sig ligeledes positivt

til forslaget om missioner. Medlemsstaters inddragelse i identificering og formulering af konkrete missioner vurderes væsentligt for deres succes.

Regeringen lægger desuden vægt på, at drøftelser vedrørende Horisont Europa ikke foregriber forhandlingerne om den kommende flerårige finansielle ramme (MFF). Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at udgiftsniveauet i næste MFF samlet set holdes på 1 pct. af EU27's BNI, og at alle EU-budgettets udgifter skal afholdes inden for dette loft. Inden for disse rammer er det regeringens holdning, at der skal ske en indholdsmæssig omprioritering af EU's udgifter, så EU-budgettet i højere grad målrettes EU-merværdiskabende tiltag, herunder bl.a. vækst- og konkurrenceskabende initiativer og excellencebaseret forskning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Strategisk planlægning i relation til Horisont Europa rammeprogrammet for forskning og innovation 2021-2027

Nyt notat.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har som del af forberedelsen til implementering af rammeprogrammet foreslået at lancere en såkaldt strategisk planlægningsproces. Formandskabet ønsker med policy-drøftelsen at identificere en model for den strategiske planlægningsproces, der har medlemsstaternes opbakning.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har foreslået, at der parallelt med de politiske forhandlinger om forslaget til Horisont Europa vil blive introduceret et uformelt, strategisk forbedelsesled kaldet den strategiske planlægningsproces. Formålet med den strategiske plan er at forberede implementering af programmet startende i 2021.

Medlemsstaterne har kritiseret oplægget til en "uformel" proces og anmodet om større inddragelse af medlemsstaterne, herunder at medlemsstaterne træffer beslutning om modellen for den strategiske planlægningsproces, deltager i udarbejdelsen af den strategiske plan samt godkender denne i sidste ende.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

3. Formål og indhold

Formålet med policy-drøftelsen er, at medlemsstaterne når til enighed om en foretrukken model for strategisk planlægningsproces. Formandskabets oplæg til policy-drøftelsen er på nuværende tidspunkt ikke kendt. Det er forventningen, at formandskabet vil foreslå et par konkrete forslag til modeller.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant i forhold til udvekslingen af synspunkter.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant i forhold til udvekslingen af synspunkter.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant i forhold til udvekslingen af synspunkter.

7. Konsekvenser

Formandskabets diskussionsoplæg har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Udkast til samlenotat om punktet har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning den 10. september 2018 med høringsfrist den 12. september 2018. Der blev ikke modtaget bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabets oplæg er på nuværende tidspunkt ukendt, men som udgangspunkt forventes der generel opbakning til formandskabets oplæg til policy-drøftelsen. Det er derudover forventningen, at medlemsstaterne vil støtte en model for den strategiske planlægningsproces, der sikrer medlemsstatsindflydelse og samtidig giver mulighed for fleksibilitet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen forventes at kunne støtte formandskabets oplæg til policy-drøftelsen. Fra dansk side er det vigtigt, at modellen for strategisk planlægningsproces sikrer

medlemsstatsindflydelse og samtidig giver mulighed for fleksibilitet. Regeringen kan konkret støtte en model, hvor større elementer såsom missionsområder og partnerskaber inkluderes i lovgivning, men hvor resten af særprogrammets elementer vil godkendes via komitologi (gennemførelsesretsakter).

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.